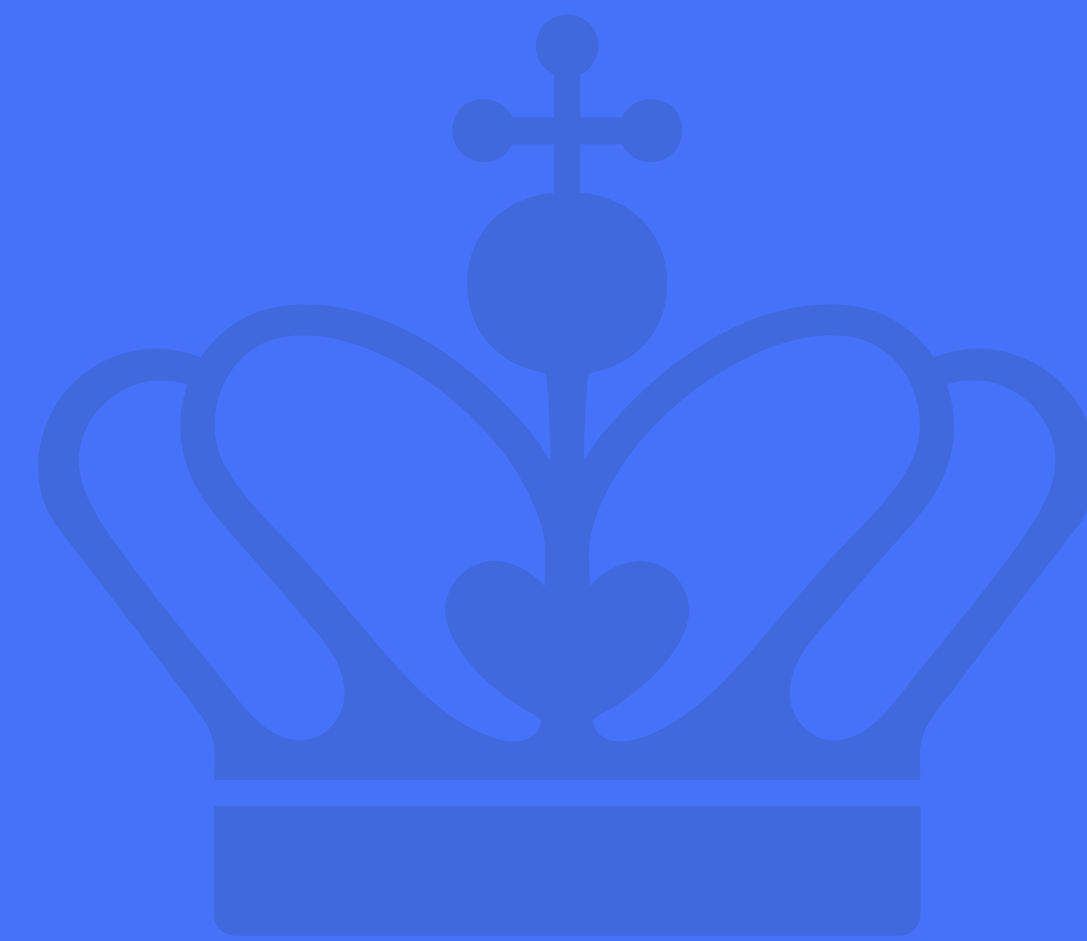

**Ikke-terapeutisk omskæring
af drengebørn, der er
foretaget ulovligt eller under
faglig standard**
- sådan skal du reagere som
sundhedsperson

September 2023

PATIENTSikkerhed

Sundhedsstyrelsen for

Indledning

Som sundhedsperson kan man komme i kontakt med drengebørn, der har fået foretaget ikke-terapeutisk omskæring.

Dette materiale er udarbejdet for at sætte sundhedspersoner i stand til at handle korrekt, herunder at yde relevant sundhedsfaglig behandling og kontakte relevante myndigheder, ved mistanke om ulovlig omskæring af drengebørn eller ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn, der er udført under faglig standard.

Som sundhedsperson skal du primært sikre drengebarnet behandling af de tilstødte komplikationer.

Men som sundhedsperson bør du også reagere, hvis du har mistanke om, at der er sket ulovlig omskæring eller omskæring under faglig standard.

Begreber

Ikke-terapeutisk omskæring (også kaldet rituel omskæring) af drengebørn er et indgreb, hvor man fjerner forhuden helt eller delvist uden medicinsk indikation, men med baggrund i kulturel eller religiøs praksis. Ikke-terapeutisk omskæring er lovligt i Danmark og skal udføres i overensstemmelse med [Vejledning om ikke-terapeutisk omskæring af drenge](#).

Ulovlig omskæring af drengebørn er omskæring, der foretages af en person i Danmark, der ikke er læge, og som ikke handler under ansvar af en læge, der er til stede ved indgrebet.

Ikke-terapeutisk omskæring under faglig standard er omskæring af drengebørn uden medicinsk indikation, der foretages af en læge eller under ansvar af en læge, der er til stede ved indgrebet, men som ikke udføres i overensstemmelse med [Vejledning om ikke-terapeutisk omskæring af drenge](#).

Om ikke-terapeutisk omskæring af drenggebørn i Danmark

Ikke-terapeutisk omskæring af drenggebørn er et operativt indgreb og dermed efter dansk lovgivning forbeholdt læger.

Den læge, der i Danmark foretager omskæring eller delegerer omskæring til en medhjælp, skal sikre sig, at indgrebet foretages med omhu og samvittighedsfuldhed. Det vil sige, at en række forhold skal være i orden i forbindelse med indgrebet. Det gælder blandt andet i forhold til:

- Information og samtykke
- Delegation
- Journalføring
- Infektionshygiejne
- Smertelindring og bedøvelse

Delegation af ikke-terapeutisk omskæring

Ikke-terapeutisk omskæring af et drengebarn er et operativt indgreb, som er lægeforbeholdt virksomhed. En læge kan efter dansk lovgivning delegere udførelsen af en ikke-terapeutisk omskæring af et drengebarn til en medhjælp, det vil sige en person, der foretager indgrebet under lægens ansvar.

En medhjælp kan være en sundhedsperson, fx en sygeplejerske, men det kan også være en person uden sundhedsfaglig baggrund, som har de nødvendige kompetencer til at udføre indgrebet.

Når en læge delegerer ikke-terapeutisk omskæring af et drengebarn til en medhjælp, skal lægen være til stede ved indgrebet.

Lægen er desuden ansvarlig for, at medhjælpen er kompetent til og tilstrækkeligt instrueret i at kunne udføre indgrebet.

Ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn i udlandet

Ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn foretaget i udlandet er ikke ulovligt efter dansk lovgivning.

Danske myndigheder kan som udgangspunkt ikke skride ind over for personer eller behandlingssteder i udlandet, der evt. foretager omskæring af drengebørn under faglig standard.

Komplikationer ved omskæring af drengebørn

Komplikationer kan opstå ved et hvert operativt indgreb, og komplikationer kan forekomme, både når ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn sker lovligt og ulovligt. Sundhedspersoner, der kommer i kontakt med drengebørn med komplikationer efter omskæring, skal altid være opmærksomme på, om komplikationerne tyder på, at indgrebet ikke er foretaget af en læge eller under en læges ansvar.

Tag dialogen med forældrene om, hvor og hvordan indgrebet er foregået.

Som sundhedsperson bør du reagere, hvis du får mistanke om, at der er sket ulovlig omskæring eller omskæring under faglig standard.

Almindelige følgevirkninger

Som ved alle operative indgreb kan der ved ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn opstå følgevirkninger, som ikke er farlige, og som normalt går over af sig selv.

Almindelige følger efter omskæring af drengebørn kan være:

- Let hævelse
- Let rødmen
- Mindre blødning
- Sår. Der kan være behov for forbinding i op til en uge
- Ikke-udtalte smerter i op til 48 timer
- Svie ved vandladning fra få timer op til flere dage

Komplikationer

Som ved alle operative indgreb kan der forekomme komplikationer efter omskæring. Komplikationer kan forekomme både ved lovlig og ulovlig omskæring. Komplikationer efter omskæring af drengebørn kan være:

- Infektion (udtalt hævelse/rødmen)
- Feber
- Vedvarende eller tiltagende smertepåvirkning
- Svær urinretention (manglende evne til at tømme blæren. Ses når klokken eller koagler dækker for urethra/urinrøret)

Alvorlige komplikationer

Alvorlige komplikationer kan være tegn på, at indgrebet er sket ulovligt eller under faglig standard. Alvorlige komplikationer efter omskæring af drengebørn kan være:

- Gabende sår, evt. med pus
- Påvirket almentilstand
- Vævstab
- Vedvarende eller voldsom blødning

Senfølger

Der kan opstå senfølger efter ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn, som først viser sig efter længere tid, og som ikke er forbigående. Senfølger kan forekomme både ved lovlig og ulovlig omskæring.

Senfølger efter ikke-terapeutisk omskæring kan være:

- Meatusstenose (forsnævring af urinrørsåbningen)
- Kosmetisk utilfredsstillende resultat, herunder deviation (krum penis)

Hvad skal du gøre ved komplikationer eller senfølger efter omskæring?

Ved komplikationer eller senfølger efter omskæring skal man som sundhedsperson:

- Yde relevant sundhedsfaglig behandling og/eller henvise til relevant udredning/behandling.
- Overveje, om man skal tage en dialog med forældrene om, hvordan indgrebet er foretaget.
- Ved mistanke om, at indgrebet er foretaget ulovligt eller af en sundhedsperson, der ikke lever op til den faglige standard, skal du overveje, om du skal kontakte en eller flere myndigheder.
- Sørge for at registrere komplikationen med den rette diagnosekode, så den indberettes til Landspatientregisteret.

Hvor bør du henvende dig?

Der er flere myndigheder, som du bør rette henvendelse til, hvis du får mistanke om, at skader eller komplikationer kan være resultat af ulovlig omskæring eller ikke-terapeutisk omskæring udført under faglig standard. Du bør overveje, om der skal rettes henvendelse til flere myndigheder i samme sag.

- Hvis du har mistanke om, at en sundhedsperson eller et behandlingssted i Danmark har udført ulovlig omskæring eller omskæring under faglig standard, bør du rette en bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed, som fører tilsyn med sundhedspersoner og behandlingssteder.
- Hvis du er bekymret for et barn og forældrenes evne til at tage vare på barnet, kan du foretage en underretning til kommunen.
- Hvis du har mistanke om at en eller flere personer har udført ulovlig omskæring, kan du videregive oplysninger om dem, der har udført omskæringen, til politiet.

Diagnosekode for komplikationer efter omskæring

Komplikationer efter ikke-terapeutisk omskæring af drengebørn skal registreres med følgende diagnosekode, som indberettes til Landspatientregisteret:

- **DZ918D1: Følger efter rutinemæssig eller rituel mandlig omskæring.**

Hvis der er tvivl om, hvorvidt en komplikation er opstået efter ikke-terapeutisk omskæring eller omskæring på medicinsk indikation, anvendes følgende diagnosekode:

- **DZ918D: Følger efter mandlig omskæring**

Bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed

Hvis du er bekymret for patientsikkerheden, fx hvis du får kendskab til sundhedspersoner, der ikke følger de faglige normer, kan du indgive en bekymringshenvendelse til Styrelsen for Patientsikkerhed. Du har ikke pligt til at kontakte styrelsen, men du kan bidrage til at øge patientsikkerheden, hvis du henvender dig ved en konkret bekymring om, at der er fare for patienters sikkerhed.

Du behøver ikke informere forældrene, hvis du indgiver en bekymring om ikke-terapeutisk omskæring af et drengebarn.

Styrelsen tager stilling til alle henvendelser og undersøger, om der er grund til at iværksætte tiltag. Styrelsen kan fx indlede en tilsynssag mod en sundhedsperson eller et behandlingssted.

Læs mere om at indgive en bekymringshenvendelse på stps.dk/da/tilsyn/indgiv-bekymringshenvendelse

Underretning til kommunen

Sundhedspersoner som fx læger, sygeplejersker og sundhedsplejersker har en skærpet pligt til at underrette kommunen, hvis de er bekymrede for et barn og forældrenes evne til at tage vare på barnet.

En underretning til kommunen om mistanke om ulovlig omskæring bliver ikke automatisk videregivet til Styrelsen for Patientsikkerhed.

Videregivelse af oplysninger om ulovlig omskæring til politiet

Hvis du som sundhedsperson får mistanke om, at en omskæring er sket ulovligt, altså foretaget af en person, der ikke er læge, og som ikke handler under en læges ansvar, kan du videregive oplysninger om den eller de personer, der har foretaget den ulovlige omskæring, til politiet.

Oplysninger om ulovlig omskæring må gerne videregives til politiet uden forældrenes samtykke.

Læs mere

- Notat om ikke-terapeutisk omskæring af drenge (stps.dk)
- Vejledning om ikke-terapeutisk omskæring af drenge (retsinformation.dk)
- Serviceloven (retsinformation.dk)